

Nr 127.

Ankom till riksdagens kansli den 11 augusti 1914 kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande av lägenheter från förra militiebostället Jursla nr 1 i Östergötlands län jämte en i ämnet väckt motion.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 29 maj 1914 avlåten, till jordbruksutskottets förberedande behandling hänvisad proposition, nr 180, har Kungl. Maj:t under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen medgiva,

att de till förra furirbostället $\frac{1}{2}$ mantal Jursla nr 1 i Kvillinge socken av Östergötlands län hörande lägenheterna Hagalund, Fredriksdal och Skogslund må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från egendomen upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande av de i kungl. brevet till domänstyrelsen samma dag meddelade närmare bestämmelser i fråga om tillämpningen av berörda grunder.

I detta ärende har departementschefen till berörda statsrådsprotokoll anfört följande:

»Vid en år 1913 hållen uppskattningsförrättning för förnyad utarrendering från den 14 mars 1916 av förra furirbostället $\frac{1}{2}$ mantal Jursla nr 1 i Kvillinge socken av Östergötlands län, vilken egendom nu lämnar 620 kronor i årligt arrende, hava uppskattningsmännen väckt förslag om försäljning av lägenheter från egendomen.

I skrivelse den 27 december 1913 har domänstyrelsen underställt

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 10 saml. 52 häft. (Nr 127—130.) 1

detta ärende Kungl. Maj:ts prövning och därvid överlämnat ärendet tillhörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren A. Gustaf Lövstrand år 1912 över egendomen upprättad karta ävensom en hos styrelsen i februari 1913 gjord ansökning av folkskolläraren Aug. Ringqvist att för beredande åt sig av ett ålderdomshem efter avgång från tjänsten få bebygga ett å en ansökningen bifogad karta utmärkt område, kallat Skogskällan, över vilken ansökning uppskattningsmännen avgivit yttrande i sammanhang med uppskattningen.

Av handlingarna inhämtas, bland annat, följande.

Ifrågavarande egendom, som är belägen 0.8 mil från Norrköping och 0.1 mil från Åby järnvägsstation, innehåller en sammanlagd areal av 112 hektar 92.1 ar, därav 22 hektar 12.5 ar tomt och åker, 1 hektar 13.2 ar äng, 88 hektar 49.1 ar avrösningsjord och 1 hektar 17.3 ar impediment.

För beredande av egna hem hava uppskattningsmännen föreslagit till avsöndring följande lägenheter.

Hagalund (bostadslägenhet) omfattar å kartan ägofiguren nr 27 med en areal av 16.5 ar åker. Lägenheten, som är belägen 1 kilometer från huvudgården, innehaves av 39-årige arbetaren Alb. Johansson, som äger å lägenheten befintliga byggnader, bestående av stuga och bod. Lägenheten har åsatts ett saluvärde av 165 kronor och ett arrendevärde av 10 kronor.

Fredriksdal (jordbrukslägenhet) omfattar å kartan ägofiguerna nr 28—33 och 33 a med en areal av 1 hektar 84.2 ar, därav 62.6 ar tomt, trädgård och åker, 2.6 ar äng och 1 hektar 19 ar avrösningsjord. Lägenheten, som är belägen på ett avstånd av 1.5 kilometer från huvudgården och innehaves av 52-årige åkaren C. Fr. Johnson, vilken äger byggnaderna å lägenheten, bestående av stuga, ladugård och bod, har åsatts ett saluvärde av 945 kronor, därav 375 kronor för växande skog, och ett arrendevärde av 20 kronor.

Skogslund (jordbrukslägenhet) omfattar å kartan ägofiguerna nr 34—42 och 42 a med en areal av 2 hektar 56.1 ar, därav 81.4 ar tomt, trädgård och åker, 22.7 ar äng och 1 hektar 52 ar avrösningsjord. Lägenheten, som är belägen på ett avstånd av 1.5 kilometer från huvudgården och innehaves av 66-årige arbetaren Karl Eriksson, vilken äger å lägenheten befintliga byggnader, bestående av stuga, ladugård och bod, har åsatts ett saluvärde av 845 kronor, därav 215 kronor för växande skog, och ett arrendevärde av 30 kronor.

Skogskällan omfattar å kartan ägofiguren nr 43 med en areal av 1 hektar 88.5 ar avrösningsjord. Lägenheten är belägen på ett avstånd

av 1 kilometer från huvudgården och innehaves av ovanbemälda Ringqvist, vilken äger byggnaderna å lägenheten, bestående av boningshus och bod, nyuppförda. Lägenheten har åsatts ett saluvärde av 1,165 kronor, därav för växande skog 600 kronor, och ett arrendevärde av 20 kronor.

Uppskattningsmännen hava hemställt, att lägenheterna måtte hembjudas respektive lägenhetsinnehavare, och därvid rörande lägenheten Skogskällans hembjudande åt folkskolläraren Ringqvist särskilt anført, att en pensionerad folkskollärare, enligt egen uppgift utan enskild förmögenhet, borde få anses såsom mindre bemedlad.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet har icke haft något att erinra mot uppskattningsmännens förslag i fråga om upplåtelse av lägenheterna Hagalund, Fredriksdal och Skogslund. Rörande åter lägenheten Skogskällans hembjudande åt Ringqvist till inköp har Kungl. Maj:ts befallningshavande anført, att Ringqvist, enligt vad ett Kungl. Maj:ts befallningshavandes skrivelse bilagt taxeringslängdsutdrag utvisade, åtnjöte en årsinkomst av 3,620 kronor och således icke syntes kunna anses vara mindre bemedlad. På grund härav har Kungl. Maj:ts befallningshavande ansett sig icke kunna tillstyrka uppskattningsmännens förslag rörande upplåtelse av denna lägenhet.

Överjägmästaren i östra distriktet har icke haft något att erinra mot försäljning av de å egendomens utmark belägna lägenheterna Skogskällan, Fredriksdal och Skogslund.

Lika med Kungl. Maj:ts befallningshavande har domänstyrelsen hemställt, att lägenheterna Hagalund, Fredriksdal och Skogslund må upplåtas från egendomen. Vad anginge lägenheten Skogskällan, har domänstyrelsen anført, att förbemälda Ringqvists ansökning efter ordalydelsen allenast ginge ut på att få bebygga lägenheten, att uppskattningsmännen, som upplyst, att lägenheten numera blivit bebyggd, hade tolkat ansökningen såsom avseende upplåtelse av lägenheten under äganderätt samt att det torde få antagas, att Ringqvist med ansökningen åsyftat sådant. Domänstyrelsen har emellertid förklarat sig ej kunna understödja ansökningen av skäl, som Kungl. Maj:ts befallningshavande framhållit, vartill komme, att Ringqvist, som enligt handlingarna i ärendet vore född 1867, således ej ännu på länge uppnådde pensionsåldern. Styrelsen har tillika meddelat, att från styrelsens sida hinder ej komme att möta för honom att, oaktat byggnaderna blivit uppförda utan tillstånd av styrelsen, få hava dem kvarstående och bruka det i ansökningen omförmälda området under nästa arrendeperiod mot viss avgäld.

Departementis-
chefen.

Domänstyrelsens förslag om upplåtelse från egendomen av lägenheterna Hagalund, Fredriksdal och Skogslund biträder jag. Vad frågan om upplåtelse av lägenheten Skogskällan till folkskolläraren Ringqvist angår, finner jag de av Kungl. Maj:ts befallningshavande och domänstyrelsen anförda skälen mot en sådan upplåtelse giltiga. Vid antagande år 1913 av grunder för egnahemsupplåtelser har riksdagen visserligen uttryckligen förklarat, att lägenhet bör i vissa fall kunna upplåtas till person, som å lägenheten äger byggnader, även om denne icke kan anses obemedlad eller mindre bemedlad, och riksdagen har i sin skrivelse genom anförande av exempel angivit vissa fall, då ett dylikt medgivande borde äga rum. Emellertid synes mig ett sådant fall som det nu föreliggande, då sökanden helt kort tid före uppskattningstillfället utan tillstånd av domänstyrelsen uppfört byggnader å kronoegendomen, knappast vara avsett med riksdagens berörda förklarande. Ehuru väl jag finner vissa hänsyn tala för att Ringqvist borde få köpa denna lägenhet, anser jag mig dock på grund av ovan angivna skäl icke kunna tillstyrka hans framställning. På sätt domänstyrelsen föreslagit torde emellertid Ringqvist kunna få lägenheten upplåten åt sig på arrende.»

Motion.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *Zetterstrand* väckt motion, nr 237, i vilken hemställts, att riksdagen måtte besluta att upplåtelseerna från förra furirbostället Jursla nr 1 jämväl måtte få omfatta lägenheten Skogskällan.

Till stöd härför har motionären anført följande:

»I Kungl. Maj:ts proposition nr 180 föreslås, att lägenheterna Hagalund, Fredriksdal och Skogslund måtte upplåtas från furirbostället Jursla nr 1 i Kvillinge socken, varemot Kungl. Maj:t ej ansett sig kunna föreslå upplåtande av en fjärde lägenhet Skogskällan till dess innehavare folkskolläraren Ringqvist, enär denne ej kunde anses vara mindre bemedlad.

Att Ringqvist icke kan såsom sådan anses, medgives villigt, och finner jag Kungl. Maj:ts uppfattning vara i full överensstämmelse med gällande föreskrifter.

Emellertid anser jag, att även andra omständigheter böra tagas i betraktande vid riksdagens prövning av frågan, och att staten snarare bör främja än motverka en kolonisation av nu ifrågavarande beskaftenhet.

Ringqvist ämnar under ferierna bebo lägenheten i fråga. Han har å densamma påbegynt ett omfattande röjnings- och dikningsarbete i avsikt att förvandla den förut så gott som värdelösa marken till odlings-

mark, som han hoppas att så småningom kunna bearbeta till en trädgård, och han har som framtidsmål att vid inträffande pensionsålder få tillbringa sina återstående dagar å den lilla vackert belägna lägenheten.

Dylika strävanden anser jag böra uppmuntras, allrahelst som staten därigenom utan någon uppoffring från sin sida kan medverka till att ett, låt vara ganska obetydligt, stycke svensk mark vinnes åt kulturen.»

Mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning om upplåtande av lägenheterna Hagalund, Fredriksdal och Skogslund har utskottet icke haft något att erinra.

Utskottet.

Vad beträffar motionärens framställning om försäljning till folkskolläraren Aug. Ringqvist av den utav honom innehavda lägenheten Skogskällan torde visserligen, såsom departementschefen anført, en upplåtelse till Ringqvist av ifrågavarande lägenhet i enlighet med bestämmelserna rörande upplåtande av egnahemslägenheter näppeligen kunna ske. Emellertid synes å andra sidan Ringqvists ansökan att få inköpa ifrågavarande lägenhet, varå han, enligt uppgift, i syfte att bereda sig ett eget hem redan påbegynt ett omfattande röjnings- och dikningsarbete, utskottet behjärtansvärd. Utskottet anser därför framställningen lämpligen böra i så måtto bifallas, att Ringqvist erhåller förmånsrätt att till det av uppskattningsmännen angivna saluvärdet få kontant inköpa lägenheten mot de villkor i övrigt, som vid en dylik försäljning kunna erfordras.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må

a) i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition medgiva, att de till förra furirbostället $\frac{1}{2}$ mantal Jursla nr 1 i Kvillinge socken av Östergötlands län hörande lägenheterna Hagalund, Fredriksdal och Skogslund må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från egendomen upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande av de i kungl. brevet till domänstyrelsen samma dag meddelade närmare bestämmelser i fråga om tillämpningen av berörda grunder;

b) i anledning av herr Zetterstrands ifrågavarande

Jordbruksutskottets utlåtande Nr 127.

motion medgiva, att den till berörda egendom hörande lägenheten Skogskällan må till folkskolläraren Aug. Ringqvist försäljas mot en köpeskilling, motsvarande det lägenheten av uppskattningsmännen åsatta saluvärdet, att betalas kontant vid köpehandlingens upprättande och på de villkor i övrigt, som vid dylik försäljning kunna erfordras.

Stockholm den 10 augusti 1914.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.

Närvarande: se utlåtande nr 128.
